

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:52

יציאת השבת: 17:51

י"ט שבט תשע"ו

גיליון מס' 252

שאל אביך וינדרך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

להשתדל בקירוב לבבות
"וישמע יתרו כהן מדין" (יח, א).

מה שמועה שמע שלכן החליט לבוא? שמע על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, ובא לחסות תחת כנפי השכינה.

ואמרו במדרש: אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אני הוא שאמרתי לעולמי די, אני הוא שמקרב ואני הוא שמרחק, אני הוא שקרבתי ליתרו ולא ריחקתיו, אף אתה למד שלא להרחיק אלא לקרב, מיד כתוב "ויצא משה לקראת חותנו".

ואמרו חז"ל (אבות א), הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

אין זו חכמה לרחק יהודי, החכמה היא לקרבו. בהערה קטנה שאומרים לו כשבא לבית הכנסת - מרחיקים, ובמחמאה קטנה - מקרבים. וכל אדם צריך ללמוד ממעשה קונוהו שקירב רחוקים וכן יעשה.

נועם התורה

1. מה שמע יתרו שעקב כך עזב את העבודה זרה ודבק בעמ"י? (י"ח, א' מעם לוּעז) יתרו שמע על נס קריעת ים סוף ונס מלחמת עמלק, וכן על ירדת המן במדבר, והנס הגדול של יציאת מצרים משעבוד לגאולה.
2. כמה שמות היו ליתרו ומה הם? (י"ח, א' רש"י) ליתרו היו 7 שמות: רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קיני ופוטאל.
3. מהם שמות בני משה ומדוע נקראו כך? (י"ח, ג'-ד') גרשום - כי משה אמר "גר הייתי בארץ נוכריה". אליעזר - כי ה' היה בעזרו והצילו מחרב פרעה.
4. מדוע פרט יתרו ואמר למשה (ע"י שליח) שהוא בא עם אישתו ושני בניו? (י"ח, ו' רש"י) כדי לומר לו שאם אינך יוצא בשבילי צא בשביל אישתך, ואם אינך יוצא בשבילה, צא בשביל שני בניך.
5. מה פירוש המילים "ויחד יתרו"? (י"ח, ט' רש"י) א. מלשון חדווה, יתרו שמח על הניסים שנעשו לבניו. ב. נעשה בשרו חידודין חידודין מפני שנצטער על איבוד מצרים.
6. מניין למדים שיתרו עבד כל עבודה זרה שבעולם? (י"ח, י"ג רש"י) מהמילים שאמר יתרו: "כי גדול ה' מכל האלוהים", מלמד שהכיר ועבד את כל האלילים שהיו בעולם.
7. מה היה קשה ליתרו כשראה את משה שופט את העם? (י"ח, י"ג רש"י) יתרו ראה שמשה היה יושב כמלך וכל העם עומדים, והוקשה הדבר ליתרו שהיה נראה כמזלזל בכבודן של ישראל, לכן הוכיחו על כך.
8. מה היתה עצת יתרו למשה? (י"ח, י"ז-כ"ג) ראה יתרו שכל עמ"י ניגשים למשה למשפט ולעצה, יעץ לו למנות שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות שיעזרו לו.
9. "ואתה תחזה...אנשי חיל יראי אלוקים אנשי אמת ושונאי בצע" - מדוע חשוב שיהיו בעלי מידות אלו? (י"ח, כ"א רש"י) אנשי חיל - עשירים, שאינם צריכים להחניף ולהכיר פנים. יראי אלוקים - שיראו מה' וישפטו בצדק. אנשי אמת - שמקיימים הבטחתם, שכך דבריהם יהיו נשמעים. שונאי בצע - ששונאים את ממונם בדן.
10. מה היה מספרם של שרי אלפים, מאות, חמישים ועשרות? ל-600 אלף מהעם היו 600 שרי אלפים, 6000 שרי מאות, 60,000 שרי חמישים, 60,000 שרי עשרות.
11. מדוע עזב יתרו את משה וחזר לארצו? (י"ח, כ"ז רש"י) יתרו הלך לגייר את בני משפחתו.

שכר מצוה

בצעירותי גדלתי בתל-אביב. אורחות חיי היו חילוניים לגמרי... תל-אביב כידוע מלאה בשלטי חוצות גדולים, כל הרחובות מלאים בשלטי ענק של דוגמניות...

המראה הזה לא היה חדש לי כלל, הייתי רגיל לראותו יום יום.

ביום קייצי וחם עברתי ברחוב דיזינגוף, במקום עבר אדם עם חליפה וכובע, הוא עבר מולי אך הלך בצורה הפוכה מעט כשהוא מנסה לא להסתכל על שלטי החוצות...

לא הבנתי למה הוא עושה זאת, "למה הוא לא מסתכל? איך הוא חזק לעשות כזה מאמץ? הרי מי יידע בכלל אם הוא הסתכל? למי באמת אכפת אם הוא הסתכל או לא?" המקרה הזה היה חדש לי ולא עזב אותי כל הלילה!

למחרת הלכתי לספרייה, הייתי חייב לחפש חומר על יהדות.

חיפשתי בספרי יהדות ועל המדף הוצאתי "במקרה" את "ספר החינוך".

כשיהודי מחפש, הקב"ה עוזר לו!

פתחתי באמצע הספר ובדיוק נפתח לי בעמוד המדבר על האיסור - "... ולא תתרו אֶחָדֵיכֶם לְבִכְכֶם וְאֶחָדֵיכֶם אֶשְׁרֶם זָנִים אֶחָדֵיכֶם." (במדבר טו', לט').

התחלתי לקרוא ולקחתי עוד ספרים... וכך המשכתי ללמוד ולקרוא והצימאון גדל, עד שהתחזקתי ונכנסתי לישיבה! היום ברוך ה' הוא מקרב אלפים - מרצה בארגון מוכר.

אותו יהודי שהלך ברחוב באותו יום והסיט את עיניו זיכה אותי לראות את האמת. היום בטח הוא סבא לנינים.

כשיגיע ליום פקודה יראו לו בשמים עולמות שלמים שניבנו בזכותו. שיראה כך ודאי יאמר: "מהיכן הזכויות הללו?". יאמרו לו בית דין של מעלה: "אתה עשית קידוש ה' בסתר! - הייתה מלחמת היצר ברחוב ואתה גברת עליו ועשית רצון בוראך."

בזכות המעשה הזה יצא אור גדול שהשפיע על נשמה אחת שעברה ברחוב ומבלי שתדע אלפי אנשים התחזקו והתקרבו אל בוראם..."

כולנו הולכי דרכים, מסתובבים ברחבי העולם כשאתה הולך בדרכך לעולם אינך יכול לדעת מי רואה אותך ומי לומד ממעשיך... כשאתה כבר נמצא ברחובה של עיר התנהג בדרך-ארץ, בנועם ובענווה.

יכול להיות שעכשיו אדם רואה אותך ומתחזק ממעשיך. זכור! אתה חייל של בורא עולם. במעשה קטן שלך אתה יכול לבנות עולם שלם - נשמה אחת שתעשה צעד קטן אל בורא עולם...

חיזוק יומי

12. מתי הגיעו בנ"י למדבר סיני? (י"ט, א')

בחודש השלישי לצאת בנ"י ממצרים בר"ח סיון, לפני מתן תורה.

13. מה קשה לרש"י במילים "ביום הזה באו מדבר סיני"? (י"ט, א' רש"י)

רש"י שואל: מדוע נאמר "ביום הזה" ולא "ביום ההוא" שעליו מדברת כאן התורה?

14. מהי תשובת רש"י על כך? (י"ט, א' רש"י)

כיוון שמטרת בואם למדבר סיני היתה לקבל את התורה נאמר "ביום הזה", שיהיו דברי התורה חביבים עליך כאילו התורה ניתנה היום, וכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים.

15. מניין למדים שבכל החניות שחנו ישראל היו

במחלוקת ביניהם, ורק במתן תורה כשחנו נגד ההר, הם היו בשלום? (י"ט, ב' רש"י)

למדים זאת מהמילים: "ויחן שם ישראל" בלשון יחיד, שהם היו כאיש אחד בלב אחד, בחניות שבהן נאמר "ויחנו" בלשון רבים, למדים שהיו במחלוקת ותרעומת ביניהם.

16. מה למדים מהפסוק: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל"? (י"ט, ג' רש"י)

בית יעקב אלו הנשים, שיאמר להם בלשון רכה. בנ"י אלו הגברים, שידבר אליהם בלשון קשה.

17. "ואשא אתכם על כנפי נשרים", מה ההבדל בין הנשר לשאר העופות? (י"ט, ד' רש"י)

שאר העופות מחזיקים את בניהם בין רגליהם, מפני שפוחדים מעוף אחר שפורח מעליהם, ואילו הנשר שעף הכי גבוה נושא גחליו על כנפיו, מפני שאינו מתירא אלא רק מהאדם. שירה בו חץ.

18. למה מדמה רש"י את עמ"י במילים "והייתם לי סגולה"? (י"ט, ה' רש"י)

רש"י מדמה את עמ"י לאוצר חביב ויקר שהמלך מחבבו וגונזו. כך ה' אוהב את עם ישראל מכל העמים וקורא להם עם סגולה.

19. מניין למדים שבמתן תורה לא היה בבנ"י סומא, חרש ואילם אלא כולם

נרפאו? (כ', ט"ו רש"י) נאמר "וכל העם רואים את הקולות" - מכאן שלא היה בהם סומא.

מהמילים: "ויענו כל העם" - לא היה בהם אילם.

מהמילים: "נעשה ונשמע" - לא היה בהם חרש.

20. מה ההבדל בין תקיעת השופר במתן תורה לבין תקיעת שאדם תוקע? (י"ט, י"ט רש"י)

כשאדם תוקע הוא מתחיל בקול חזק ואז נחלש הקול, ואילו במתן תורה קול השופר הלך והתחזק.

הלימוד בעלון מוקדש

מזל טוב! מזל טוב! להצלחת יצחק שמואל בן מרים

להצלחת אפרת פרידה בת מרים

לרפואתם השלמה והמהירה של רחל אורה בת חנה רבקה, נתן יעקב בן ליזה